

Bygge og anlægskonference 23 – 24 sept. 2014 i Nuuk

Niels Larsen
Bestyrelsesformand
Permagreen Grønland A/S

BYGGEPROCESSEN

Problemløsning og udfordringer i udførelsesfasen

PRÆSENTATION Niels Larsen

- * Civilingeniør 1967 og entreprenør lige siden
- * 36 år i NCC koncernen
- * Grønland siden 1982 dvs mere end 30 år
- * Bygget lufthavne i Sisimiut, Qaanaaq og Aasiaat
- * Permagreen siden 1992. Bestyrelsesform. siden 2000
- * Grønlands første partneringprojekt Telehøjhuset
- * Form. for ref.gr. Sisimiut & Ilulissat vandkraftværk

NIL RESEARCH

- * Egne iagttagelser
- * Tilbage melding fra ca. 10 nøglepersoner med 3 – 40 års grønlandserfaring
- * ” Kend din fortid før du kan kende din fremtid ”

Entr. BRANCHENS HISTORIE

GTO - Hauser Plads i København

- * Garvede og grønlanderfarne danske projektledere
- * Få specialiserede danske rådgivere
- * Ens kultur overalt
- * Man vidste hvad der kunne lade sig gøre i Grønland
- * Udbud om vinteren, opstart i foråret
- * Hjalp nye små firmaer i gang
- * **Forbud mod at beskæftige grønlændere (fangere)**
- * Tilkaldt dansk arbejdskraft

Entr. BRANCHEN HISTORIE

- **HJEMMESTYRE**

NUNA-TEK i Nuuk

- * Kun få ledere fra GTO overgik til Nuuk
- * Ingen samlet plan for overførsel af tekn. fælleseje.
- * Man startede forfra

Entr. BRANCHENS HISTORIE

- SENERE

- * Direktorat

- * Kommuner

- * Projektorganisationer (landingsbaner, vandkraftværker osv.)

- * INI

- * Private

- * Mange forskellige rådgivere også nye lokale

BRANCHENS SITUATION I DAG

- ØKONOMI

- * Oversigt over branchens økonomi de sidste 3 år

- * 19 grønlandske entreprenørfirmaer

QEF

Nørskov gr.

LNS/GMS

EMJ- ATCON

MTH

Viking Byg

Lasø

Sanasoq Nuuk Aps

Amerloq Byg

BJ Entreprise

Hansen Nuuk Aps

GNC

Mesterbyg

Larsen & Co

Polar Entreprise

Qisik

Gustav Hansen

Tøm. Lyberth

Permagreen

BRANCHENS SITUATION I DAG

År 2011 – 2013 = 3 år

Omsætning : 3,8 mia

EBT : - 18 mio

01.01.2014

Likvider : 44 mio

Egenkapital : 204 mio

Soliditet : 30 %

Medarbejdere : 850

BRANCHENS SITUATION I DAG

Hvis MTH og Permagreene tages fra

År 2011 – 2013 = 3 år

Omsætning : 1,8 mia

EBT : - 64 mio

01.01.2014

Likvider : 16 mio

Egenkapital : 71 mio

Soliditet : 24%

Medarbejdere : 500

BRANCHENS SITUATION I DAG

- KONKLUSION

BRANCHEN HAR MASSER AF UDFORDRINGER

DÅRLIG ØKONOMI GIVER OFTE DÅRLIG KVALITET

BRANCHENS SITUATION I DAG

Lærlingesituationens udvikling

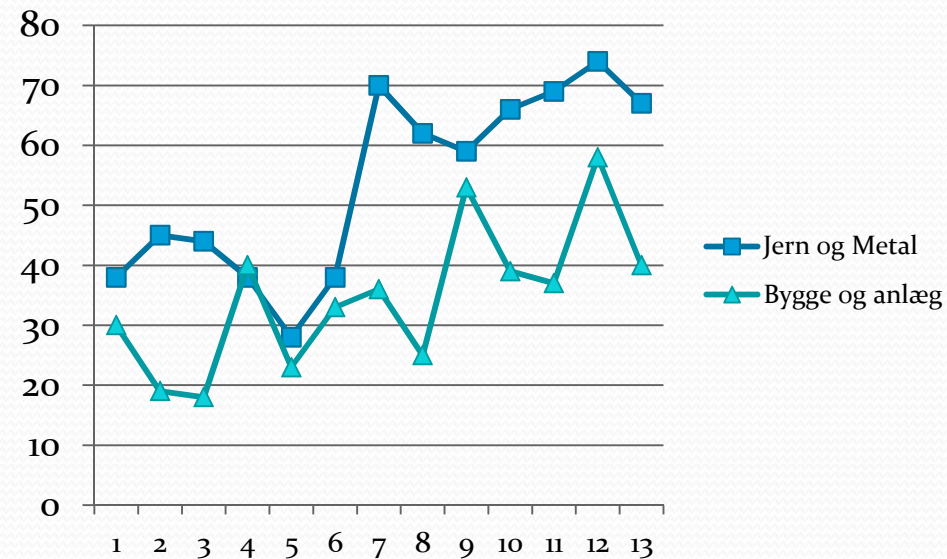
- * 1947 Første skole starter i Sisimiut af dansk svende
- * 1977 Første EFG uddannelse i Nuuk
Ikke reel faguddannelse kursus i forskellige fagområder (tømrer, VVS osv)
 - * kursusbevis
- * 1996 Første grønlandske svendebevis i spec. Fagområde

Ingen gammel håndværkerkultur

BRANCHENS SITUATION I DAG

- Læringsudvikling

antal udlærte 2001 - 2013

PRODUKTIONSUDFORDRINGER

- * Lille branche (tordenskjolds soldater m generationsskifte)
- * Ny viden om nye produktionsmetoder, materialer og materiel skal hentes i DK eller Scandinavien
- * Lille maskinpark (forhåndenværende søm)
- * Planlægning & logistik er krævende
- * Beskæftigelsen svinger
- * Lokale afdelinger er ” øer ” med forskellige arbejdspræstationer.

PROJEKT/PROJEKTERINGSUDFORD.

- * Ikke gennemarbejdede / færdiggjorte projekter ved udbud
- * For sent med detailløsninger
- * Rådgiverne laver ingen / eller mangelfuld KS

FAGENTREPRISER KRÆVER

- * Gennemarbejdede udbudstidsplaner
- * Detailløsninger med fra starten (lange lev. tider)
- * Ikke systemleverancer (ikke tilpas. GL)
- * Rådg. skal styre byggeriet effektivt

BYGHERRERNE SKAL KRÆVE DETTE AF DERES RÅDG.

PROJEKT/PROJEKTERINGSUDFORD.

- Rådgiverne mangler praktisk erfaring
- Rådgiverne skal undlade sofistikerede og vanskelige løsninger
- Rådgiverne kan ofte ikke lave realistiske tidsplaner der tager højde for vejr og vind
- Har rådgiverne tid nok til projekteringen ???
eller bevirker priskonkurrencen dårligere projekter ??
Projekterer fagtilsynet projektet færdigt i regning ?

ARBEJDSKRAFTUDFORDRINGER

- Der er alt for mange korte ansættelser både hos Entreprenør, Rådgivere og Bygherrer
- Den lokale rekruteringsmasse er meget lille, udefra kommende mangler GR erfaring.
- Mere uddannelse og udvælgelse af hvem er god til hvad
- **Svingende beskæftigelse ødelægger personaleudvikling**
- Lille brug af tilkaldt arbejdskraft giver billigere byggeri

ARBEJDSMILJØUDFORDRINGER

- Større fokus, sikkerhed en generel holdning (10 år bagud i forhold til DK)
- Alle firmaer bør registrere H tal og nærvæd ulykker
- Små firmaer slipper billigt – bringer uheldige manerer med
- Arbejdstilsynet er blevet mere synlig, men skal i dialog / uddan. af medarbejdere når man er på stedet.
- Bonus for godt arbejdsmiljø
- Krav til dok. af arbejdsmiljø i prækvalifikationer
- Fagforeningerne skal også gøre en aktiv indsats

TEKNISKE UDFORDRINGER

- Flyfriske tilkaldte byggeledere er livsfarlige – kender ikke de klimatiske udfordringer
- Store vind- og isbelastninger på facaderne
- Indtrængende vand giver skimmelsvamp
- Tidsplaner skal indarbejdes efter årstiderne
- Permafrost
- Hvilke sofistikerede arkitektløsninger kan lade sig gøre (dialog)
- Realistisk udbudsplan for byggepladsindretning

TEKNISKE UDFORDRINGER

- Problem at man ikke må tage relevante tekniske forbehold for at gøre opmærksom på et problem
- Vinterforanstaltninger (liste T eller fast pris)
- Digitalt byggeri
- Dårlig udnyttelse af byggebranchens materiel

FREMTIDSHÅB

- Branchen generelt bliver lønsom
- Samarbejde om at opbygge og registrere teknisk fælleseje for valide grønlandske løsninger
- Fælles standard kontraktbetingelser for off. byggeri (f.eks som i Norge)
- Minimale afvigelser til AP 95

FREMTIDSHÅB

- Dialog om tidsplaner
- Nye samarbejdsformer – kræver dialog Entr./Rådg/Bygherre
- Se hvad kan vi lære af de gode eksempler
 - * Telehuset i Nuuk (partnering)
 - * Vandkraftværkerne (totalentreprise med dialog)
- * Evaluering af byggeprocessen efter hvert byggeri

FREMTIDSHÅB

- Kommende storskalaprojekter ????
* IBA

- DET GODE BYGGERI ER I HØJ GRAD OGSÅ EN PSYKOLOGISK PROCES

HVOR VI SKAL LÆRE AT HJÆLPE HINANDEN

- **TAK**